

Csúcsformán kívül: Amerikai–kínai kapcsolatok a Trump–Hszi találkozó után

SALÁT GERGELY

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Salát Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

A borítókép forrása: Shutterstock

Salát Gergely, vezető kutató, MKI

CSÚCSFORMÁN KÍVÜL: AMERIKAI-KÍNAI KAPCSOLATOK A TRUMP-HSZI TALÁLKOZÓ UTÁN

A puszani Trump–Hszi csúcstalálkozó nem hozott áttörést az amerikai–kínai kapcsolatokban: a felek ugyan több részletkérdésben – vámok, ritkaföldfémek, szójavásárlások, kikötői díjak – megegyeztek, de stratégiai ügyekben nem történt előrelépés. A megállapodások ideiglenesek, és végrehajtásuk is bizonytalan. A találkozó valójában egy törékeny tűzszünetet eredményezett a két gazdasági nagyhatalom között, amelyek viszonya továbbra is a versengés és a kölcsönös függés kettősségében mozog. A strukturális ellentétek – különösen a technológiai és stratégiai önállóságért folytatott verseny – fennmaradnak, sőt erősödnek: Kína a technológiai önellátás, az Egyesült Államok pedig a ritkaföldfém-függőség csökkentése felé halad. A folyamat a gazdasági szétválás felgyorsulását jelzi, miközben a két fél közötti küzdelem még messze nem ért véget.

Második elnöksége első ázsiai körútjának utolsó állomásán Dél-Koreában Donald Trump amerikai elnök Hszi Csin-ping kínai államelnök-pártfőttkárral [találkozott](#). Ez volt kettejük első személyes megbeszélése 2019 óta. Telefonon ugyanakkor az idén már háromszor is egyeztettek, kereskedelmi tárgyalódelegációik pedig összesen ötször találkoztak a világ különböző városaiban. Az amerikai–kínai kereskedelmi háború intenzitása és jelentősége miatt a találkozót nagy várakozások előzték meg, ugyanakkor kevesen számítottak valódi áttörésre. Ilyen végül nem is történt, de a feleknek sikerült bizonyos részletkérdésekben megegyezniük.

CSAPÁSOKAT ADUNK ÉS CSAPÁSOKAT KAPUNK

A 2018-ban kezdődött [kereskedelmi háború](#) legújabb szakasza idén februárban indult, amikor Donald Trump első körben – az addig meglévőkhöz felett – 10%-os büntetővámot vetett ki minden kínai termékre Kínának a [fentanil-alapanyagok](#) gyártásában játszott szerepe miatt. A következő hónapban ezt a vámot megduplázta, majd április elején elérkezett a „felszabadulás napja”, amikor a kínai termékekre kivetett vámokat 145%-ra emelte. A kínai fél hasonló mértékű tarifákkal válaszolt, így megindult az [adok-kapok](#) a felek között, nemcsak vámok, hanem különféle nem vámjellegű intézkedések és ellenintézkedések formájában is.

Körülbelül egy hónappal később, májusban a felek végül [jelentősen csökkentették](#) a tarifákat, miután szembesültek azzal a kárral, amelyet a kétoldalú kereskedelmet szinte ellehetetlenítő, több mint 100%-os vámok okoztak. Az ekkor megkötött „tűzszünetet” többször is meghosszabbították, és végül néhány nappal Trump és Hszi csúcstalálkozója előtt sikerült tető alá hoznia a kereskedelmi tárgyalódelegációknak azt a [keretmegállapodást](#), amelynek fő pontjait az elnökök a puszta találkozáson szentesítették.

A február óta tartó adok-kapok sajátossága volt, hogy a felek nemcsak különféle tarifájú vámokkal sújtották egymás termékeit, hanem igyekeztek megtalálni azokat a pontokat is, ahol a másik fél igazán sebezhető, és ott nem vámjellegű intézkedéseket is hoztak. Kínai részről elsősorban a [ritkaföldfémek exportjának](#) korlátozása bizonyult hatékony eszköznek, kiderült ugyanis, hogy az Egyesült Államok és általában a nyugati világ képtelen ellátni magát ezekkel a modern technológiákhoz nélkülözhetetlen alapanyagokkal. Emellett kifejezetten Donald Trump szavazóit, a közép-nyugati államok farmereit célozta Peking azon döntése, hogy nem vásárol többé az Egyesült Államoktól [szójababot](#). Gazdasági szempontból ez kisebb kárt okozott, mint a ritkaföldfém-korlátozás, politikailag azonban komoly problémát jelentett a republikánusoknak.

Az Egyesült Államok Kína legérzékenyebb pontját a félvezetőiparban találta meg. A távol-keleti ország egyelőre nem képes előállítani a legfejlettebb mikrochipeket, azokat importálnia kell, így például a mesterséges in-

telligencia alkalmazásokhoz szükséges hardvereket is. Az Egyesült Államok ezért már [korábban](#) korlátozta a legmodernebb chippek és a kapcsolódó szoftverek Kínába irányuló exportját, és Trump ezen a területen további [szigorításokat](#) vezetett be.

FÉLRERÁNTOTT KORMÁNY

A helyzet néhány héttel ezelőtt csaknem tovább eszkalálódott, amikor az újabb amerikai chipkorlátozásokra reagálva Kína a korábbiaknál is szigorúbb [ritkaföldfém-korlátozásokat](#) jelentett be, amire válaszul Trump [100%-os vámok](#) kivetésével fenyegetett. Mindkét fél megemelte a másik hajóira kivetett [kikötői díjakat](#), és egyéb módokon is igyekezett korlátozni a rivális logisztikai tevékenységét. Végül a már említett kereskedelmi keretmegállapodás, valamint a mostani csúcstalálkozó vetett véget annak a folyamatnak, amely újabb mélypontra sodorhatta volna a két ország kapcsolatát.

A puszani tárgyalásokon [mindkét fél engedményeket](#) tett. Az Egyesült Államok [vállalta](#), hogy 10%-kal csökkenti a kínai termékek vámját, konkrétan az összvámtételen belül megfelelő részt, amellyel korábban Kínát a fentanil-előállításban játszott szerepe miatt sújtotta. Ezzel az átlagos vámszint 57%-ról 47%-ra csökken (a konkrét tarifa, mint eddig is, termékről termékre változik). Washington emellett egy évre felfüggeszti az úgynevezett Entity List új korlátozásait, amelyek megnehezítették a kínai cégek számára, hogy leányvállalataikon keresztül bizonyos csúcstechnológiákhoz jussanak. A másik oldalról a kínai fél bejelentette, hogy egy évre felfüggeszti a ritkaföldfémek exportjára vonatkozó korlátozásokat, továbbá vállalta, hogy januárig 12 millió tonna amerikai szóját vásárol, majd a következő három évben évente 25 millió tonnát. A felek megegyeztek abban is, hogy felfüggesztik a kölcsönös kikötői díjakat, amelyekkel a hajóépítésben, tengeri szállításban és logisztikában igyekeztek korlátozni egymást.

Az amerikai fél arról is [beszámolt](#), hogy előrehaladtak a tárgyalások a TikTok videómegosztó amerikai ágának eladásáról – erről a felek majd külön csomagban fognak megegyezni –, valamint, hogy Kína amerikai olaj- és gázvásárlásokat is ígért, bár ezek részletei egyelőre nem ismertek.

Amerikai közlések szerint Hszi Csin-ping azt is vállalta, hogy Kína hatékonyabban fog fellépni a fentanilgyártás és -kereskedelem visszaszorítása érdekében.

A meglepően rövid – alig százperces – találkozó napirendjén szerepelt Ukrajna kérdése is, de arról, hogy pontosan mi hangzott el, nem hoztak nyilvánosságra részleteket. Két rendkívül érzékeny témáról azonban nem esett szó – legalábbis a hivatalos nyilatkozatok szerint. Az egyik [Tajvan ügye](#), a másik pedig az Nvidia vállalat legújabb, Blackwell nevű chipjének kérdése, amelyet kínaiak továbbra sem vásárolhatnak.

A felek megegyeztek abban, hogy folytatják a kommunikációt. Várhatóan jövő áprilisban Donald Trump Kínába látogat, ezt követően pedig Hszi Csin-ping utazik az Egyesült Államokba. Jövőre az Egyesült Államok ad otthont a G20 csúcstalálkozónak, míg Kína lesz a házigazdája az APEC éves csúcsának, így ez a két esemény is alkalmat adhat a feleknek a személyes egyeztetésre, ha a külön látogatások el is maradnának. Kérdéses azonban, hogy a jelenlegi nemzetközi politikai helyzet változékonyságát figyelembe véve ezekre a vizitekre valóban sor kerül-e.

VISSZA A STARTMEZŐRE

A találkozó értékelését megnehezíti, hogy a felek nem írtak alá hivatalos szerződést. Ezért csak a sajtónak tett nyilatkozatokból, illetve a felek által közzétett, saját narratívájukat alátámasztó közleményekből tájékozódhatunk a fejleményekről. Amerikai részről Donald Trump közvetlenül a találkozó után, az Air Force One fedélzetén tartott [sajtótájékoztatót](#), míg Scott Bessent pénzügyminiszter egy [interjúban](#) részletezte az elért eredményeket. Ezt követően a Fehér Ház egy [összefoglalót](#) (fact sheet) is közzétett a megállapodásról. A kínai tájékoztatások ezzel szemben jóval kevésbé voltak részletesek: ezek elsősorban Hszi Csin-pingnek az amerikai–kínai kapcsolatok [fontosságát](#) méltató [kijelentéseit](#) ismertették hosszasan. Bessent megemlítette, hogy a most elért kompromisszumokról a közeljövőben – akár egy héten belül – írásos megállapodás is készülhet, ennek létrejöttéről azonban egyelőre nincs hír. Mindenesetre, ha megszületik ez a dokumentum, várhatóan nem fog új elemeket tartalmazni, csupán az eddig elért eredményeket rögzíti majd.

Mindkét fél a saját győzelmeként értékelte az eseményt. Donald Trump egytől tízig terjedő skálán tizenkettesre [pontozta](#) a találkozót, míg a kínai sajtó Hszi Csin-ping stratégiájának diadalaként mutatta be a fejleményeket. Ám ha megvizsgáljuk a konkrét eredményeket, meg kell állapítanunk, hogy azok meglehetősen soványak. A felek stratégiai kérdésekben nem jutottak megegyezésre – elképzelhető, hogy nem is tárgyaltak ezekről, az alig több mint másfél óra nagy horderejű kérdések megvitatására nem is lett volna elegendő. Lényegében az áprilisi „felszabadulás napja” előtti állapothoz [tértek vissza](#), csupán valamivel magasabb vámtarifák mellett folyik most a kétoldalú kereskedelem. A kínai fél a ritkaföldfémek exportkorlátozásait nem szüntette meg, csupán egy évre felfüggesztette, és ugyanez igaz az Entity List korlátozásaira is. Vagyis ezek az ügyek nem rendeződtek véglegesen, ami azt jelenti, hogy legkésőbb jövőre ismét napirendre kell tűzni őket.

Kérdéses a megállapodások végrehajtása is. Kína már az első Trump-kormányzat idején, az úgynevezett első fázisú megállapodásban is vállalta nagyobb mennyiségű amerikai termék vásárlását, ám ezt – nemcsak a közben kitört COVID-19-járvány miatt – a gyakorlatban [nem teljesítette](#). Mivel most zajlik a szójabab-betakarítási szezon az északi féltekén, hamarosan kiderül, hogy Kína ezúttal betartja-e a szavát. A mások oldalán a chipexport-korlátozások enyhítését az Egyesült Államok az idei kereskedelmi tárgyalások során már többször is kilátásba helyezte, de ebből sem lett semmi. A feleknek tehát bőven van okuk a bizalmatlanságra. Ráadásul mindkét kormánynak van abban mozgástere, hogy miként viszi végig a megállapodásokat a saját bürokratikus rendszerein, amelyeknek óriási rutinjuk van a döntések végrehajtásának elszabotálásában. Vagyis az sem biztos, hogy amiben most konkrétan megegyeztek, azt a gyakorlatban teljes egészében meg is valósítják.

Az idei év tapasztalatai alapján biztosra vehető, hogy a két fél közötti [bizalmatlanság](#) miatt mindkét oldal árgus szemekkel figyeli majd, hogy a másik milyen konkrét lépéseket tesz, és betartja-e vállalásait. Ha bármelyikük úgy érzékeli, hogy a másik fél nem törekszik a megállapodások végrehajtására, azonnali válaszlépések várhatók – vagyis bármelyik pilla-

natban elindulhat egy újabb eskalációs spirál. Ráadásul mindkét fél belpolitikai nyomás alatt is áll: Peking hajlamos lehet az „Amerika-kártyát”, Washington pedig a „Kína-kártyát” kijátszani, vagyis a belső közvélemény mozgósítása – vagy a figyelemelterelés – érdekében szándékosan is terelhetik a kapcsolatokat a konfrontáció irányába.

Összességében tehát elmondható, hogy a Trump–Hszi csúcstalálkozó csupán egy korlátozott területre vonatkozó, ideiglenes és rendkívül törékeny [tűzszünet született](#). A nemzetközi politika változékonyságát ismerve egyáltalán nem biztos, hogy ez a tűzszünet néhány hónapnál tovább tart, és még kevésbé valószínű, hogy a jelenleginél szélesebb területekre is kiterjesztik majd.

NAGYKÉP

Az amerikai–kínai ellentétek strukturális jellegűek. Ezeket részleges megállapodásokkal ugyan szinten lehet tartani, de feloldani nem. Az idei év tapasztalatai – beleértve a mostani Trump–Hszi csúcstalálkozó eredményeit – azt mutatják, hogy a két fél közötti szétválás (decoupling) egyértelműen [megkezdődött](#), és a vártnál gyorsabban halad.

Az amerikai stratégia az volt, hogy a kétoldalú kereskedelmet gyakorlatilag [ellehetetlenítő](#) vámokkal és egyéb korlátozó intézkedésekkel Kínát engedményekre kényszerítse, abban bízva, hogy az amúgy is nehézségekkel küzdő kínai gazdaságnak ezzel súlyos károkat okoz. Washington arra számított, hogy Peking ennek elkerülése érdekében hajlandó lesz egy olyan típusú átfogó megállapodás megkötésére, amilyeneket az Egyesült Államok az Európai Unióval, Japánnal vagy Dél-Koreával kötött. Míg azonban ez utóbbiak esetében az amerikai politika sikeres volt, Kína [keményebb diónak](#) bizonyult. Peking ugyanis eltérő stratégiát választott: az első amerikai lépések után nem tárgyalásokért folyamodott, hanem [drasztikus ellenintézkedésekkel](#) válaszolt. Ezek nyomán kiderült, hogy az Egyesült Államoknak is van Achilles-sarka – elsősorban a ritkaföldfémekhez való hozzáférés ilyen. A sebezhetőségek kihasználásával Kínának sikerült viszonylag gyorsan rákényszerítenie Washingtont a legsúlyosabb korlátozások enyhítésére vagy részleges visszavonására. Ráadásul a kínai gazdaság kifejezetten ellenállóan bizonyult.

Bár az Egyesült Államokba irányuló exportja mintegy 27%-kal [visszaesett](#), összességében kivitele mégis növekedett, vagyis a kieső amerikai piacokat sikerült más térségekben pótolnia. Ennek eredményeként az idei gazdasági növekedés sem szenvedett különösebb kárt: az 5% körüli növekedési cél továbbra is tartható. Ez pedig tovább fokozza Kína önbizalmát az Egyesült Államokkal folytatott versengésben.

Mindeközben Kína sebezhető pontjai is felszínre kerültek, így ma már mindketten pontosan tudják, hol tudják a legnagyobb kárt okozni a másiknak. Ez kölcsönös óvatosságra is kényszeríti őket, hiszen tisztában vannak vele, hogy a másik ismeri a gyengeségeiket.

Hosszú távon a megoldás mindkét fél számára az lesz, hogy igyekeznek megszüntetni saját sebezhetőségeiket, ezzel fokozva ütésállóságukat a nagyhatalmi bokszeccsben. A kínai fél esetében ez a már korábban meghirdetett technológiai önellátás célkitűzésének még hangsúlyosabbá válását jelenti. A 15. ötéves terv (2026–2030) nemrég elfogadott irányelvei között [kiemelt célként](#) szerepel, hogy Kína a legfontosabb technológiai ágazatokban a teljes ellátási láncot kiépítse saját területén. Ha ennek nyomán Kínának sikerül áttörést elérnie a legfejlettebb chipek gyártásában, akkor megszűnik a leggyengébb pontja, és sokkal ellenállóbbá válik az amerikai nyomással szemben. Az Egyesült Államok ezzel szemben a ritkaföldfémek területén igyekszik [nagyobb önállóságot](#) elérni. Ez a kérdés szinte minden kétoldalú kapcsolatában előkerül – Ukrajnától Japánon át Ausztráliáig. Mindkét folyamat lassú lesz: egyik fél sem tudja hátrányát néhány éven belül ledolgozni. Hosszú távon azonban az várható, hogy a világ két legnagyobb gazdasága a stratégiai iparágakban ténylegesen szétválik egymástól. Ez nem jelenti a kereskedelem megszűnését, de mindkét ország arra törekszik, hogy az igazán fontos területeken – elsősorban a csúcstechnológiai szektorban – ne legyen kiszolgáltatva a másiknak.

A mostani kompromisszumok is ezt a helyzetet tükrözik. A bokszeccs első menetének vad adok-kapokja után a versenyzők kissé visszavettek a tempóból, s mostantól egy ideig óvatosabban kerülgetik egymást. A mérkőzésnek azonban nincs vége – és persze azt sem tudni, hogy a meccs pontosan hány menetből áll.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**